

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету

 Людмила СТАНІСЛАВОВА
30 08 2024 р.

СІЛАБУС

Навчальна дисципліна **Основи фінансової грамотності**
Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Герніченко Іван Іванович
Профайл викладача	https://tpodm.khmnu.edu.ua/kolektyv-kafedry/
Е-маїл викладача(ів)	hernichenko@khmnu.edu.ua
Контактний телефон	заповнюється за домовленістю
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=8800
Консультації	Очні: за розкладом он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Загальна характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Загальний обсяг		Кількість годин						Форма семестрового контролю	
		Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. ІРС	залік	іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття				
В	Д	4	120	54	36		18		66	+	
В	З	4	120	12	4		8		108	+	

Анотація навчальної дисципліни

Вступ у фінансову грамотність. Сутність і функції грошей. Закони грошей. Квадрант грошового потоку. Людський капітал. Активи, пасиви, доходи, витрати. Особисте фінансове планування. Банківська система України. Небанківські фінансові установи. Депозити. Кредити. Розрахунково-касові операції. Іноземна валюта і валютні операції. Ризикове страхування. Страхування життя. Інвестиції, способи інвестування, що доступні фізичним особам. Фондовий ринок і його інструменти. Пенсії. Податки. Фінансова безпека та шахрайство. Фінансові піраміди.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни «Основи фінансової грамотності» полягає у набутті студентом навичках прийняття фінансових рішень у повсякденному житті та в процесі взаємодії з фінансовими інститутами.

Завдання дисципліни:

– оволодіти теоретичними та практичними знаннями у сфері особистого фінансового планування, збільшення доходів з використанням послуг фінансових організацій, фінансового шахрайства, пенсійного забезпечення, страхування, податкового планування, банків та банківської діяльності, правового захисту у світі грошей та фінансів;

– освоїти методи формування особистого фінансового плану та способи інвестування заощаджень;

– освоїти методи збільшення доходів із використанням послуг фінансових організацій;

– сформувані вміння уникати основних фінансових ризиків, що загрожують добробуту інвестора;

– сформувані вміння розрахувати суми податкових платежів, що сплачуються громадянами України, визначати мінімальну пенсію та розраховувати майбутню пенсію.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, має: **демонструвати** здатність оцінювати свої права на податкові пільги, пенсійні та соціальні виплати; **вести** особистий бюджет, у тому числі використовуючи програмні продукти; **вирішувати** типові завдання у сфері особистого фінансового планування, що виникають на різних етапах життєвого циклу; **аналізувати** умови фінансових продуктів та положення договорів із фінансовими організаціями; оцінювати ризики, що виникають, у тому числі ризик стати жертвою шахрайства, та керувати ними.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

Таблиця 3 – Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції	Тема практичного заняття	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Вступ у фінансову грамотність		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1	2	[1, 4]
2	Сутність і функції грошей	Сутність та значення фінансової грамотності, зарубіжний досвід підвищення рівня фінансової грамотності населення	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2. Підготовка до практичної роботи № 1.	4	[1, 4]
3	Закони грошей. Квадрант грошового потоку.		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3.	2	[1]
4	Людський капітал. Активи, пасиви, доходи, витрати	Складання особистого бюджету та особистого фінансового плану	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4. Підготовка до практичної роботи № 2.	4	[1, 2]
5	Особисте фінансове планування		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5.	2	[1, 2]
6	Банківська система України	Визначення суми процентів за депозитами. Вивчення депозитного договору	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6. Підготовка до практичної роботи № 3.	4	[1, 2]

7	Небанківські фінансові установи		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7.	2	[1, 2]
8	Депозити	Вивчення кредитного договору. Розрахунок загальної вартості покупки при придбанні її у кредит	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8. Підготовка до практичної роботи № 4. Підготовка до тестового контролю з тем 1-7.	10	[1, 2]
9	Кредити		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9.	2	[1, 2]
10	Розрахунково-касові операції	Формування навичок безпечної поведінки власника банківської картки. Безпечне використання інтернет-банкінгу та електронних грошей	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10. Підготовка до практичної роботи № 5.	4	[1, 2]
11	Іноземна валюта і валютні операції		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т11.	2	[1, 2]
12	Ризикове страхування	Розрахунок страхового внеску в залежності від розміру страхової суми, тарифу, строку страхування та інших факторів. Дії у разі настання страхового випадку	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т12. Підготовка до практичної роботи №6	4	[1, 3]
13	Страхування життя		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т13.	2	[1, 3]
14	Інвестиції, способи інвестування, що доступні фізичним особам	Розрахунок прибутковості фінансових інструментів з урахуванням інфляції	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т14. Підготовка до практичної роботи №7	4	[1, 2]
15	Фондовий ринок і його інструменти		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т15.	2	[1, 2]
16	Пенсії	Вивчення фінансових інструментів, що використовуються для формування пенсійних накопичень	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т16. Підготовка до практичної роботи №8	4	[1, 2]
17	Податки		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т17. Підготовка до практичної роботи №8.	2	[1, 2]
18	Фінансова безпека та шахрайство. Фінансові піраміди	Вивчення відмінностей сумлінних інвестиційних проектів від шахрайських схем. Правила особистої фінансової безпеки	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т18. Підготовка до практичної роботи №9. Підготовка до тестового контролю з тем 9-18	10	[1, 2]
Разом				66	

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу та навчальному плану. Здобувач зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, домашні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До

практичних занять здобувач має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набуті здобувачем знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (<https://khnmu.edu.ua/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnoi-diialnosti/>). При виконанні практичних робіт з дисципліни здобувач має дотримуватися політики доброчесності. У разі виявлення плагіату, згідно Положення про дотримання академічної доброчесності в Хмельницькому національному університеті (<https://khnmu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/ustanovchi/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti-2020.pdf>), роботу буде повернено на доопрацювання та повторне проходження оцінювання.

Критерії оцінювання результатів навчання

Підсумкова оцінка з дисципліни складається з середньозваженої оцінки за виконання практичних робіт та здачі тестових контролів. При оцінюванні практичної роботи враховуються такі критерії: правильність, повнота і самостійність виконання та якості оформлення роботи, вчасність здачі практичної роботи згідно з робочим планом дисципліни.

Тестовий контроль проводиться на 7-8 та 17-18 тижнях навчання у модульному середовищі MOODLE, оцінка за результатами його проходження виставляється автоматично з урахуванням отриманих правильних відповідей.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *денної форми* навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторні заняття та контрольні заходи		Самостійна робота, ІДЗ	Підсумковий контроль, залік
Практичні роботи №1 - №8	Тестовий контроль		
0,6	0,4	-	-

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *заочної форми* навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота			Семестровий контроль, залік
Практичні роботи	Контрольна робота		Контрольні заходи	За рейтингом
ПР 1-4	Якість виконання	Захист	Тестовий контроль	
0,4	0,3	0,1	0,2	-

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЕКТС

Оцінка ЕКТС	Бали	Вітчизняна оцінка	
A	4,75-5,00	5	ВІДМІННО – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25-4,74	4	ДОБРЕ – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75-4,24	4	ДОБРЕ – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25-3,74	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00-3,24	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00 -3,00	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1, 99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Поняття фінансової грамотності
2. Сутність поняття «гроші». Функції грошей.
3. Основні правила користування грошима.
4. Надходження. Поняття та класифікація надходжень.
5. Характеристика окремих видів надходжень. Надходження та податки
6. Видатки. Суть і причини виникнення видатків.
7. Види видатків.
8. Облік та прогнозування надходжень та видатків.
9. Види сімейного бюджету.
10. Податки: поняття, види та роль у суспільстві.
11. Види податків.
12. Фінансова система.
13. Банки та їхні послуги.
14. Фінансові посередники та фінансові послуги.
15. Ринки капіталу та ринки грошей.
16. Види банківських послуг.
17. Запозичення та кредит
18. Платежі та платіжні системи.
19. Валюта, валютні операції.
20. Готівкові платежі.
21. Безготівкові платежі.
22. Платежі з використанням електронних грошей.
23. Платіжні системи.
24. Конвертованість валют та золотовалютні резерви.
25. Валютний курс і валютний ринок
26. Заощадження та інвестиції.
27. Джерела заощаджень.
28. Форми заощаджень.
29. Зміна вартості грошей у часі.
30. Депозити.
31. Інвестиції.
32. Суть страхування.
33. Учасники страхових відносин.
34. Форми страхування.
35. Договір страхування.
36. Фінансова безпека та шахрайство.
37. Сутність поняття фінансового шахрайства.
38. Крадіжка персональних даних.
39. Крадіжки онлайн.
40. Фінансові піраміди.

Рекомендована література

Основна

1. Фінансова грамотність : підручник / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко. – К. : УБС НБУ, 2012. – 322 с.
2. Банківська енциклопедія / С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко, С. В. Науменкова. Київ: Центр наукових досліджень Національного банку України: Знання, 2011. – 504 с.
3. Ткаченко Н. В. Страхування: підручник. Київ: УБС НБУ, 2014. – 570 с
4. Фергюсон Н. Еволюція грошей. Фінансова історія світу; пер. з англ. К. Діса. Київ: Наш формат, 2017. – 380 с

Додаткова

1. Бодо Шефер. Пес на ім'я Мані, або Абетка грошей. Львів: Видавництво Старого Лева, 2008. – 232 с.
2. Роберт, Лектер Шенон Л. Квадрант грошового потоку.– Київ – 256 с.
3. Клейсон Дж. Найбагатший чоловік у Вавилоні – К. : Наш формат, 2017 – 136 с.

Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Режим доступу : <https://msn.khmnu.edu.ua/>.
2. Електронна бібліотека університету. Режим доступу : <http://library.khmnu.edu.ua/>.
3. Репозитарій ХНУ. Режим доступу : <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>.